

به نام خداوند جان و خرد

مدیریت ریسک بیمه

(ویژه‌ی دانشجویان دوره‌ی کارشناسی مدیریت بیمه‌ی
مراکز آموزشی و نمایندگان شرکت‌های بیمه)

هشتم دقیقاً اصلی

انتشارات کادوسان

سرشناسه: دقیقی اصلی، هاشم، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور: مدیریت ریسک و بیمه (ویژه‌ی دانشجویان دوره‌ی کارشناسی
مدیریت بیمه‌ی مراکز آموزشی و نمایندگان شرکت‌های بیمه) / هاشم دقیقی اصلی.
مشخصات نشر: رشت: کادوسان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۱۰۲ ص.
شابک: ۵- ۴۸- ۶۷۷۹- ۶۰۰- ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: مدیریت ریسک - راهنمای آموزشی (عالی) - خطر کردن (بیمه) - راهنمای
آموزشی (عالی)
رده بندی کنگره: ۴۴۹۴ م ۶۱/۵۷ HD
شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۳۹۵۳۹۴۸
رده بندی دیویی: ۶۵۸

مدیریت ریسک و بیمه
هاشم دقیقی اصلی
لیتوگرافی: پردازش تصویر
چاپ: معراج
ویراستار: حسین صفری نژاد

تعداد: ۱۰۰۰
نوبت چاپ: اول
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان
شابک: ۵- ۴۸- ۶۷۷۹- ۶۰۰- ۹۷۸

نشانی فروشگاه مرکزی:

گیلان، رشت، گلزار، جنب بانک مسکن، انتشارات کادوسان. تلفن: ۰۱۳- ۳۳۱۱۷۱۰۳

کلیه‌ی حقوق برای مؤلف محفوظ است و هرگونه کپی‌برداری به موجب بند
۵ از ماده ۲ حمایت از مؤلفان و هنرمندان پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷
مفاهیم بنیادی خطر و ریسک	۸
خسارت	۹
تشدید خطر	۹
تشدید فیزیکی خطر	۱۰
تشدید نیمه هوشیاران خطرات	۱۰
تشدید اخلاقی خطرات	۱۰
ریسک و تعاریف آن	۱۱
درجه‌ی ریسک	۱۵
ارتباط بین عدم اطمینان با ریسک	۱۵
مدیریت ریسک	۱۷
تاریخچه‌ی مدیریت ریسک	۲۴
سازمان‌دهی مدیریت ریسک	۲۶
مدیریت ریسک سنتی	۲۶
وظایف و نقش مدیر ریسک	۲۷
اصول مدیریت ریسک	۲۸
اهداف مدیریت ریسک	۲۹
حوزه‌ی داخلی	۳۰
حوزه‌ی خارجی	۳۰
مزایای مدیریت ریسک	۳۲
ضرورت وجود مدیریت ریسک در سازمان‌ها	۳۲
رابطه‌ی مدیریت ریسک با دیگر بخش‌های سازمانی	۳۳
طبقه‌بندی ریسک	۳۴
۱- ریسک‌های مالی (Financial Risks)	۳۴
۲- ریسک‌های غیرمالی (Non Financial risks)	۳۵
ریسک‌های حقیقی (خالص) و شرطی (سوداگرانه)	۳۵
۱- ریسک‌های حقیقی یا خالص (pure Risk)	۳۵
۲- ریسک‌های شرطی یا سوداگرانه (specuylative Risk)	۳۶
تقسیم ریسک‌ها به کلی (اساسی) و جزئی (خاص)	۳۷

- ۱- ریسک‌های کلی یا اساسی (Fundamental risks) ۳۷
- ۲- ریسک‌های جزئی (خاص یا ویژه) (Particular risks) ۳۷
- تقسیم خطرها از دیدگاه منشأی حدوث ۳۸
- ۱- خطرهایی که اراده‌ی فرد یا افراد در تحقیق آن‌ها مؤثر است ۳۸
- ۲- خطرهای ناشی از بی‌احتیاطی، عدم مهارت یا عدم رعایت مقررات ۳۹
- ۳- خطرهایی که اراده یا رفتار فرد در حدوث آن‌ها دخالت ندارد ۳۹
- ریسک‌های عینی و ذهنی ۳۹
- مخاطره و عوامل تشدید خطر (HAZARD) ۴۰
- تعریف مخاطره ۴۰
- انواع مخاطرات ۴۱
- ۱- مخاطرات فیزیکی (Physical Hazards) ۴۱
- در بحث صدمات جانی ۴۱
- ۲- مخاطرات اخلاقی - روانی (Moral and morale Hazards) ۴۲
- مدیریت ریسک جامع و اجزای آن ۴۴
- الف) ریسک‌های مالی ۴۴
- ۱- ریسک نرخ ارز ۴۴
- ۲- ریسک نرخ سود ۴۵
- ۳- ریسک اعتباری یا نکول ۴۵
- ۴- ریسک نقدینگی ۴۵
- ۵- ریسک عمومی قیمت‌ها ۴۶
- ۶- ریسک بازار (تغییرات قیمت دارایی‌های مالی) ۴۷
- ۷- ریسک سرمایه‌گذاری مجدد ۴۷
- ۸- ریسک تجاری (ریسک بازار محصول) ۴۸
- ۹- ریسک عدم پرداخت وام ۴۸
- ۱۰- ریسک در سرمایه‌گذاری ۴۸
- ب) ریسک‌های غیرمالی ۴۸
- ۱- ریسک مدیریت ۴۹
- ۲- ریسک سیاسی ۴۹
- ۳- ریسک عملیاتی ۵۰
- ۴- ریسک قوانین و مقررات ۵۱
- ۵- ریسک نیروی انسانی ۵۱
- ۶- ریسک مقررات و قوانین ۵۲

۵۲	۷- ریسک حقوقی
۵۳	۸- ریسک صنعت
۵۳	۹- ریسک بهره‌برداری (Operational risk)
۵۳	ریسک غیر سیستماتیک
۵۴	ریسک سیستماتیک
۵۵	ریسک گریزی
۵۶	عناصر اصلی ریسک
۵۷	فرآیند اداره کردن ریسک (مدیریت ریسک)
۵۸	۱- شناسایی و تشخیص ریسک
۵۹	تکنیک‌ها و روش‌های شناسایی ریسک
۶۰	بازرسی فیزیکی (Physical inspection)
۶۱	چک‌لیست (Check list)
۶۲	نمودار سازمانی (Organisational chart)
۶۳	نمودار چرخه‌ی تولید
۶۳	تجزیه و تحلیل چه می‌شود اگر؟ (What If Method)
۶۴	تجزیه و تحلیل درخت خطا
۶۴	۲- تجزیه و تحلیل ریسک (Risk Analysing)
۶۸	رابطه‌ی بین تواتر خطر و شدت خسارت
۶۹	احتمال خطر
۶۹	کاربرد احتمالات در پیش‌بینی و برآوردهای تواتر خطر
۷۰	ماهیت احتمال
۷۰	۳- ارزیابی ریسک
۷۲	۴- کنترل و مقابله با خطر ریسک و نقش آن در فرآیند مدیریت ریسک
۷۷	الف) کنترل فیزیکی ریسک
۷۷	۱- پیشگیری از بروز خطر (pre-loss)
۷۸	۲- جلوگیری از توسعه خطر و کاهش میزان خسارت (postloss)
۷۸	ب) تأمین مالی ریسک
۸۱	مشکلات تأمین مالی ریسک
۸۲	مزایای تأمین مالی ریسک
۸۲	راهبردهای بنیادی برای مدیریت ریسک‌ها

۸۶	قواعد تصمیم‌گیری در مدیریت ریسک
۸۶	ماهیت ریسک‌های بیمه‌پذیر
۸۸	جنبه تکرار، سنگینی و اتفاقی بودن
۸۹	واقعی بودن
۸۹	غیرقابل احتراز بودن
۹۰	زبان بار بودن
۹۰	خسارت نباید برای بیمه‌گر فاجعه‌آمیز باشد
۹۱	ناظر به آینده بودن
۹۲	خسارت باید متناهی باشد
۹۳	نرخ و احتمال وقوع خسارت باید قابل پیش‌بینی باشد
۹۳	عمدی نباشد
۹۵	تعداد زیادی از واحدهای معرض خطر همگن اما مستقل وجود داشته باشد
۹۵	تأملی بر فرآیند پیاده‌سازی مدل مدیریت ریسک در شرکت‌های بیمه
۹۹	منابع و مأخذ

مقدمه

همان‌طوری که می‌دانیم وظیفه و هدف اصلی صنعت بیمه در تمامی کشورها ایجاد وسیله‌ای برای جبران خسارت و هم‌چنین تحت پوشش قرار دادن ریسک‌های بیمه‌پذیر و ایجاد آرامش خیال و امنیت روانی بوده. بدون شک ابزار موفقیت در چنین هدفی شناسایی و مدیریت ریسک و خطرات و پیامدهای ناشی از آن است. در صورت بروز حادثه، یک فرد یا یک سازمان به‌تنهایی قادر به حل مشکل در بُعد کلی آن نیست و به‌تنهایی نمی‌تواند متحمل خسارت وارد گردیده شود و یا اگر هم بتواند خسارت را جبران نماید؛ مشکلات بسیار زیادی گریبان‌گیر فرد و یا سازمان می‌گردد و دقیقاً به همین دلیل است که به‌منظور جبران خسارت، سیستمی توسط شرکت‌های بیمه‌گر طراحی شده تا با انتقال خسارت به‌عبارت‌دیگر با تقسیم خسارت بین گروهی از افرادی که در معرض یک ریسک مشابه قرار دارند (بیمه‌گذاران یک‌رشته بیمه‌ای) شدت خسارت را کاهش دهند.

بر اساس قانون جامعه‌ای اصولی بزرگ هر چه تعداد بیمه‌گذاران یک‌رشته بیمه‌ای بیش‌تر باشد شرکت‌های بیمه‌ای نیز در مدیریت ریسک و هم‌چنین تحمل خسارت موفق‌تر عمل می‌نمایند و ریسک خطر و هم‌چنین خسارت وارد شده بین افراد بیش‌تری تقسیم و تحمل‌پذیری ریسک آسان‌تر می‌گردد و حتی گاهی در خود شرکت‌های بیمه نیز برای ریسک‌های بزرگ که از آستانه تحمل‌پذیری ریسک شرکت بیمه‌گر بیش‌تر است اقدام به بیمه نمودن ریسک خطر به‌صورت مشترک می‌نمایند. از آن‌جایی که وظیفه‌ی اصلی سازمان‌های بیمه‌گر، ایجاد امنیت خاطر برای همه‌ی فعالیت‌های روزمره آحاد جامعه است لذا طبیعتاً صنعت بیمه در روند رو به رشد خود ناگزیر از بهره‌برداری از دانش مدیریت ریسک است. دوستان عزیز می‌توانند نظرات و پیشنهادهای خود را درباره‌ی این مجموعه از طریق نشانی زیر با ما در میان بگذارند.

در پایان از دوست و هم‌کار عزیزم جناب آقای محمد شیردلپور که در بازبینی این اثر یاری‌گرم بوده‌اند؛ سپاسگزاری می‌نمایم. hashem_daghighi@yahoo.com

مؤلف